

Nejtsusj gut mahkkul

Julevsáme versjávnná The Girl Who Stutters -
jårggåluvvam The Stuttering Foundation (Jane
Fraser, president) dâhkkidime milta.

Nejtsusj gut mahkkul

Dát la járggáluvvam versjávnná ieme *The girl who stutters* ©Stuttering Foundation www.stutteringhelp.org

Ádástuhtedum dárogiellaj 10.09.2021

Dát la subtsas mij hiehpá gasskadáse oahppijda. Æjgáda, áhpadiddje ja logopeda máhtti láhkát "Nejtsusj gut mahkkul" suv siegen guhti mahkkul, ja ihkap suv oarbbenij siegen.

Subtsas la nejtsutja birra gen namma I Májjá, mij mahkkulibme I sunji, ja suv vuostasj bieje logopeda guossen gen namma I Bávva. Subtsas láhpaduvvá duoddediedoj ma vuosedi majt duodde tjuovvolibme logopedas máhttá liehket.

Nejtsusj gut mahkkul

Mia J.

Rebecca

D. Casey

W.

Tjálle ájggomus

Sávav dát subtsas galggá viehkedit ietjá mánájt gudi mahkkuli. Sávav dábddi buorebun ja ij desti nav aktu gá dáv li lãhkãm.

- Mia J.

Sávvin subtsas máhtta ávkken oahppijda, familjajda ja fáhkaulmuttijda. Májjá subtsas ja duoddediedo galggi buktet diedoht, liehket suohtas ja vuosedit makkir duodde viehke logopedas máhtta liehket. Ganuga ber gá vuoyna galbav mij vuoset ganugit galga, ja sláddi viehkeárkkaj lãhpan, jali joarke ber. Sávvin lijkku *Nejtsusj gut mahkkul.*

-Rebecca D. & Casey W.

Dale lij akti nejtsusj gen namma lij Májjá. Sån IEHTSIJ dánssat. Buvtij moatteláhkáj dánssat: hiphop, jazz, dálásj dánssam, ballett, stepp ja lyrihkalasj dánssam. “Li gus divna vidáklássaga NAV ráhton?” imájdaláj Májjá.

Gå dásaj de dâbdâj ietjas friddja, dagu
biejvvelâdde jali goasskem mij hálet vuonaj
ja várij badjel. Ja gå dásaj, de besaj rádnajt
iejvvit.

Siján lij agev edna sáhka, duola dagu mij
la buoremus TV-programma jali gáktu
galggá vuohtajt tjábbodit. Májjá soaptsoj
rádnaj siegen. Gå besaj dánssat ja rádnajt
iejvvit de viek ávvudaláj ja mihá lij. “Suohtas
la dánssat!” ájádalaáj Májjá

Májjá ájn buorebut lijkkuj sáhkadit gá
dánssat, gá sjattaj vájmmel, de VIEK
jáhtelit sáhkadahttáj. Gá superfártajn
sáhkadij de jiena sehkanin njálmen.

Bårkudaláj sáhkadahttijn, ja ij lim ber bágojt álgus oadtjot. Suv rádna buktin sáhkadit nav jáhtelit gá ber sihtin, valla dav ittjij Májjá nagá. “Dåbdu dagu njuovtjav bånjoj” ájadaláj Májjá.

Májjá ávvudaláj agev halloweenaj. Dán jage lij tsáhppegámbbån gárvodam, gárvvánij ‘hálmugijt jali skælmudagájt’ váttsátjit. Ittij gal diede dán jage galgaj halloween sjaddat vehi ietjálágásj.

Gå lij vedjan oappás siegen javlaj Májjá “S-s-s-s-sidá gus dán goahtáj mannat?”

“Májjá!” tjuorvvistij oabbás, “mahkkuli gus?”

“Á-á-á-á-ándagis! Dat ber dáhpáduvvá” javlaj.

Vuojnnet oabbás vajálduhtij Májjá mahkkulij, valla ittjij gal Májjá vajálduhte. “Mij dálla dáhpáduváj?” ja “mij la mahkkulit?” imájdaláj.

Maŋenagi gá Májjá stuoroj, de ájn vil
ienebut dehpudij. **Mahkkulij.** Ájádáláj
“gáhtu gus dát ruvva?”

Ittij gádo. Værránij. Ittij diede majt galgaj dahkat. Dábduj dármedibmen ja aktu. Nágin biejeve bádij ieddnes suv ságajda.

“Májjá, dábda gus goassak gássjel javllat dav majt hálijda javllat?”

Májjá ráhttij vuoŋadagáv ja javlaj “Mahkkulav. M-m-m-m-mahkkulav. Dábdu dagu dá iehtjáda li muodugattja madi mán lav ietjálágásj.”

“Májjátjam, dat la árdnigis, ælla divna
muodugattja.” Ieddne Májjáv fármastij.

“Valla ieddne,” javlaj Májjá, “majt galgav dahkat?
Majt galgav d-d-d-d-dahkat?”

“Gieres dån, gal māj logopeda lusi mannin.
Logopeda diehtá jur majt galggap dahkat.”

Májjá ájadaláj “sjattasj gus dat munji ávvånis
viehkken?”

Májjá baláj logopedav iejvvimis. Tjuottjoj dan stuorra bieddjis tsiekkadusá álgusjbielen ja gehtjaj bajás dav guhka, rádes tráhpáv.

Diedij nágin amugijn galgaj mahkkulime birra giehttot. Baláj. Sujna lidjin biejuvelátte tjoajven, valla de ájádáláj “galga liehket duosstel.”

Májjá vuordij birrusij guokta minuhta, valla dábdduj dagu guokta tijma. Vijmak bádij guhka ja siekkes álmáj. Guggnijdij váj Májjá besaj suv tjalmijda gæhttjat, ja de giedav gálggij buorástahtátjit.

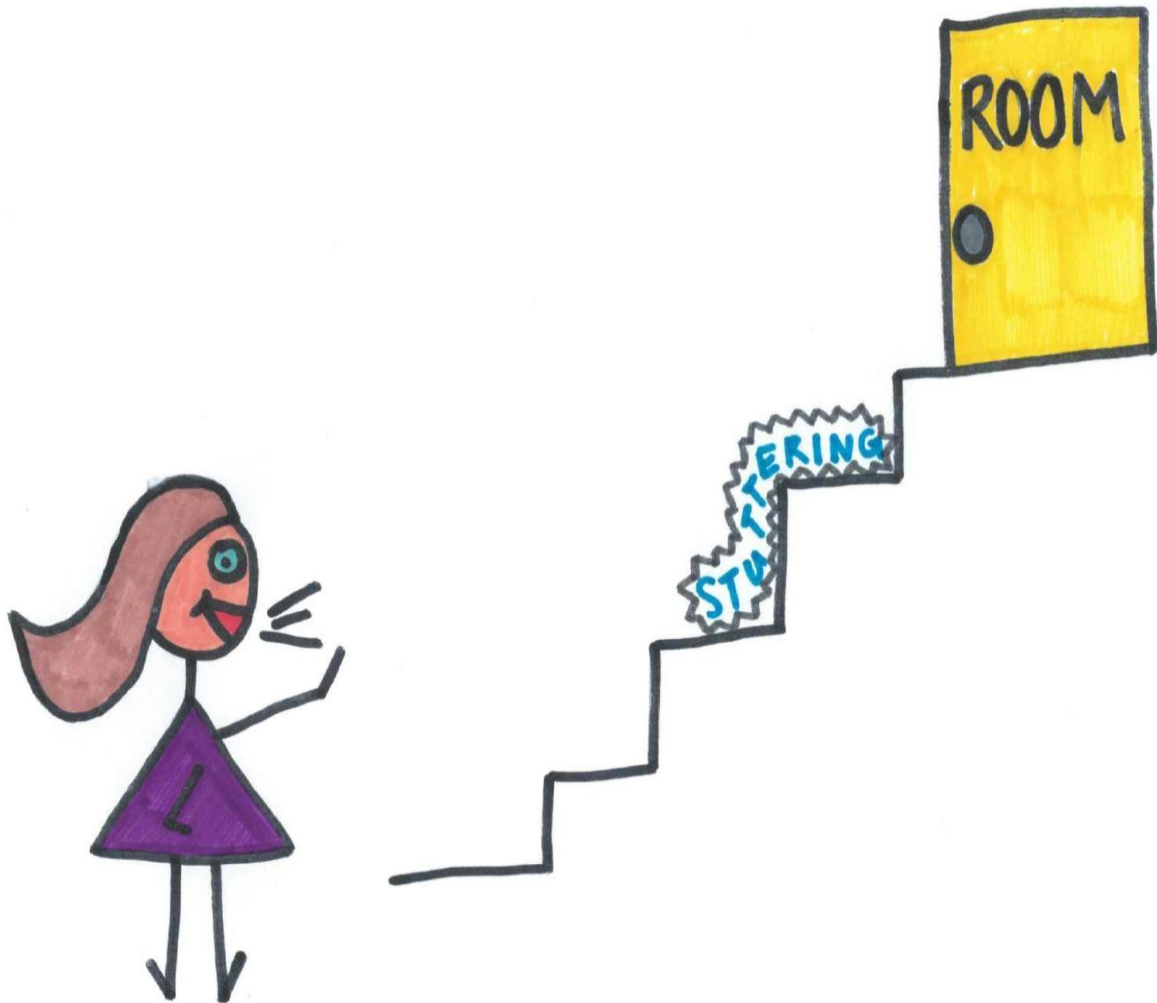
“Hei, mij la duv namma?” javlaj. Májjá giehta lij nav unne suv gieda sinna.

Gehtjaj bajás ja javlaj “Májjá, M-M-Májjá.” De álmáj javlaj “Hei, muv namma I Bávvva, mán aj mahkkulav. Boade fárruj sisi, de ságastinno.»

Dábálattjat ittjij návti balá. Manen lij nav hebas?
“Gåktu så lik dát sjaddá mannat?” ájadaláj.

“Sidáv, sidáv galga sáhkadit, váj besav duv mahkkulimev árvustallat” javlaj Bávva. Ietjas sinna ájádáláj Májjá “neeeei, iv sidá, iv sidá!”. Bávva vuojnij dát lij låssåt Májjáj; ij lim ájn gárves nav ålov ietjastis vuosedittjat ájn. De javlaj “Májjá, máhták gus javllat vihtta bágo gåktu dábdu mahkkulit?”

“ASSJME, HÅDJE, VÁJVVE!” tjuorvvij. “Dat la
aj HÆSSO ja GÁVKAS!”

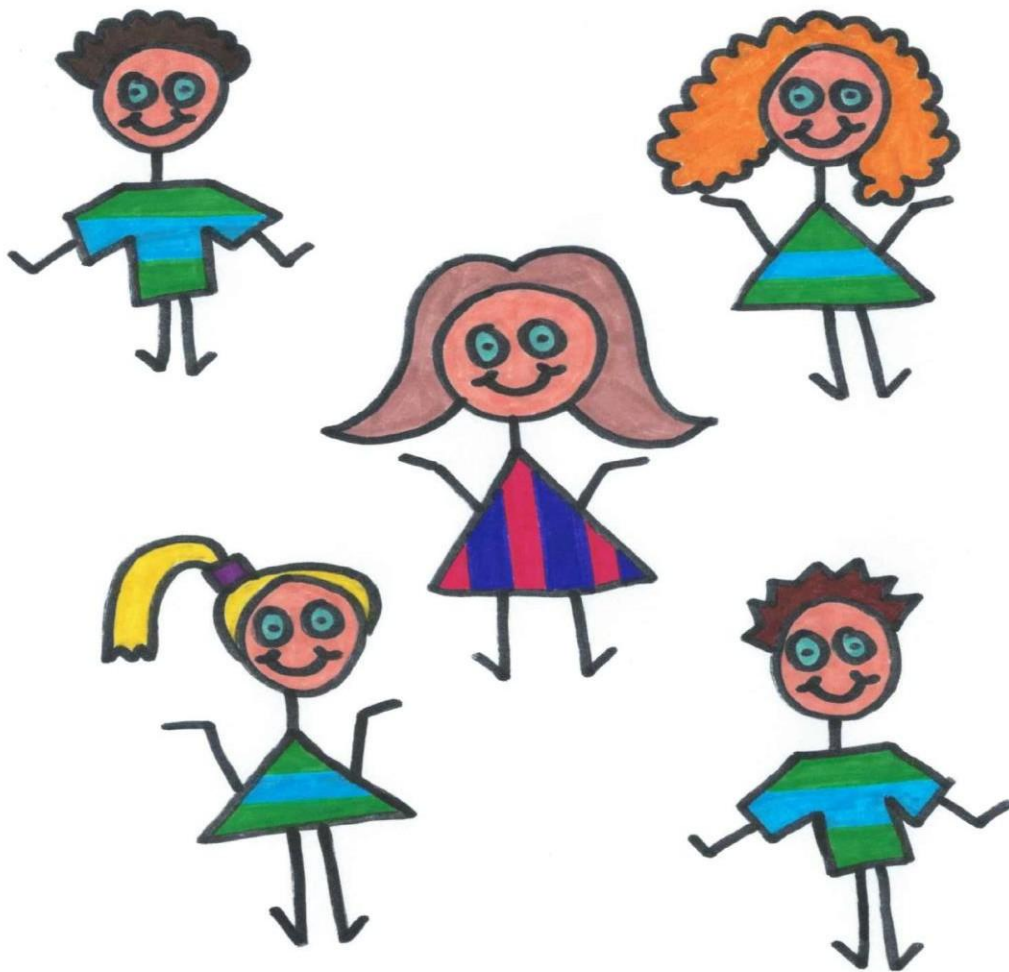
Dåbdåj ietjas nav gievrran gå dálla lij
mahkkulimev bårddum gåsi gulluj.

Ájadaláj «ihkap ajtu ij lim állu tjævtomæhttsáj
logopeda lusa mannat?»

Bávva májudaláj gá vuojnij Májjá ij
lim dassti nav balon. “Mahkkulibme I dássju
unna oasásj mujsta” duoddistij. “Dánsav, oavdástaláv,
mán lav unnaoappásj, niejdda
ja ráddna.

Sluogas lav, spánskagielav buvtáv, hálmugijda
lijkkuv”

Hæhkkat lij ájgge nåhkâm, “de állijma» javlaj
Bávva. Ájgge lij nav jáhtelij gállâm!

“Ihkap ij la nav vájvve liehket ietjálágásj?”
ájádaláj Májjá.

Manjenagi gá ájgge manná de Májjá joarkká mannat Bávva guossáj dan stuorra bieddjis tsiekkadusán, valla dálla ij desti dábddu várálasj bájkken. Logopedatijma ælla agev álkke, valla oahppá dáhkkidit gáktu sáhkat ja gæhttjal duov dáv vædtsagav mij viehket váj ij nav suhta gá mahkkul. Oahppá aj majt máhtta vásstedit jus soames suv hárd dá jali gatjât manen sáhkat navti gáktu sáhkat.

Májjá famillja, rádna ja áhpadiddje li suv doarjjum mánájskávlá tjadá. Dálla Májjá ja Bávva barggaba dajna gáktu Májjá máhtta soapptsot amás ulmutjij ságajn nuorajskávlán. Bávva suv mujttádahtta ij la mahkkulibme mij mierret guhtimusj sán la, valla juohkka diŋga ietján sujna.

Májjá dáhkkidahttjáj la sierralágásj, mahkkulisj dal váj ij. Ij la aktak jur dagu Májjá. Ij la gus dat suohtas?! Ij aktat dánsa, lågå, bårå, ståga, lávlo, tjajma ja sáhkada dagu Májjá. Sån dahká divna dájtt dıngajt ietjáláhkáj gå iehtjáda, ja dav dagá dån aj. Dát la Májjá subtsas.

“Mij la duv subtsas?”

10-jagák mahkkulimev návti tjelggi:
“Mahkkulibme l gá báhkuj dæhppu ja ij dassta besa” -Májjá

Notáhtta lagámusájda:

Muhttijn máhtta liehket lássát mahkkulime birra ságastit, valla ájnas la dan birra rahpasit giehttot. Sån guhti mahkkul ihkap dábddå ij la sæmmi aktu ja bæssá mahkkulime birra giehttot váni skámádimes jali hehpanimes jus familija dan birra rahpasit giehttu. Jus familijajn mahkkulime birra ságas, de sjattasj dávk aj álkkep iehtjádij ságastit dan birra. Jus mahkkulime birra rahpasit giehttu de bæssá aj rádiijt ja ressursajt åhtsát ma gávnnuji sidjij gudi mahkkuli ja sijá familijajda. Nágina dásj ressursajs li duola dagu gåktu logopeda mahkkulimijn barggi, gåktu bæssá iehtjádij ságajda gudi mahkkuli (NIFS), ja gåktu gávnná diedojt mahkkulime birra næhttaressursajs (www.stamming.no, <https://www.statped.no/taleflytvansker-stamming-og-lopsk-tale/> og <https://www.stamming.no/www.stutteringhelp.org>, www.westutter.org).

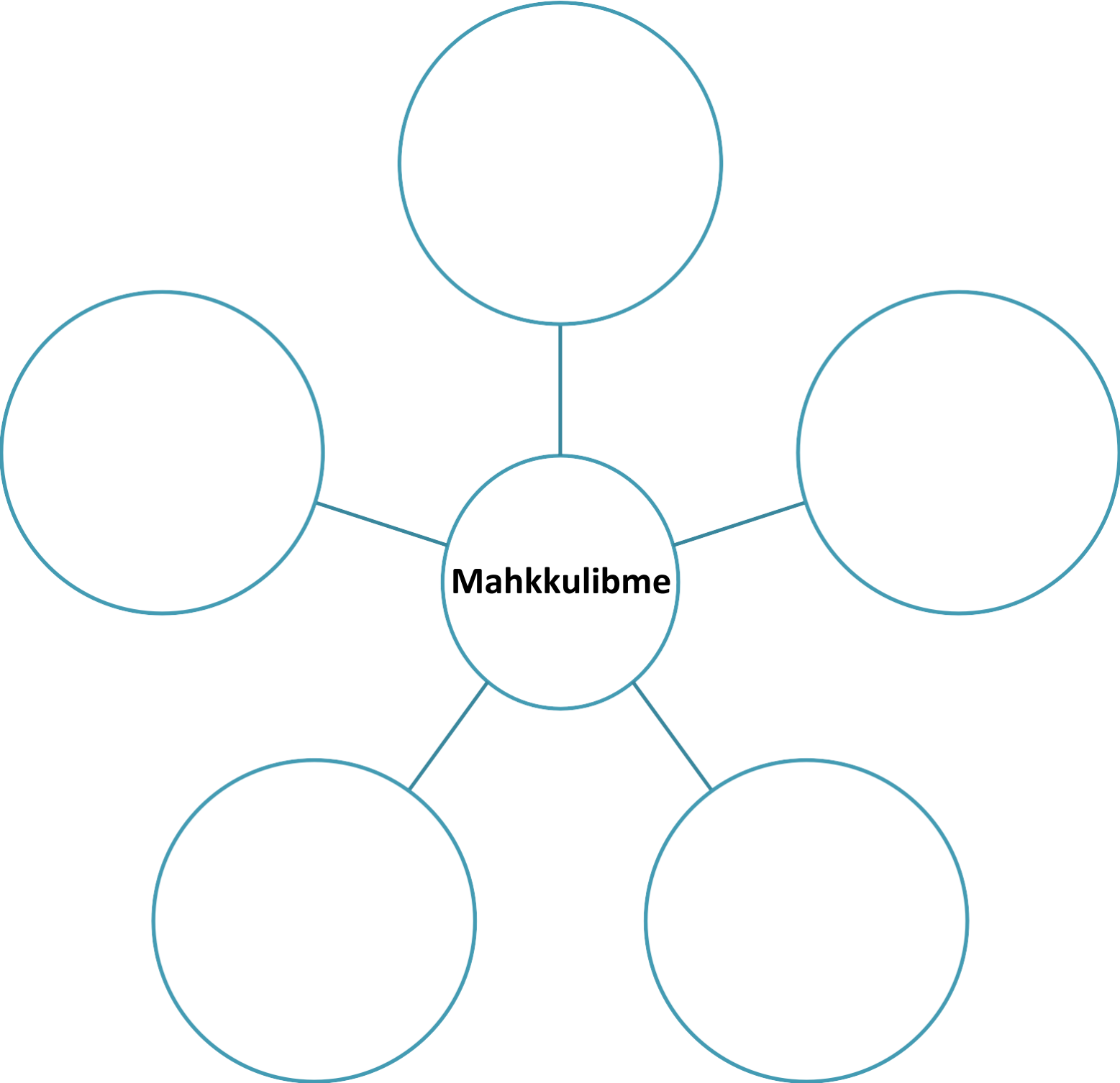
Majt máhtta familija dahkat gå mahkkulime birra ájggu ságastit?

- ◆ Lahkanit låjes ja várrogis láhkáj.
Buojkulvis: *“Vuojnáv duolloy dálloj vájvástuvá bágojt ålgos oadtjot. Sidáv diehtet gåktu dábddu gå dát dáhpáduvvá, ja sidáv dân galga diehtet mujna besa agev dán birra ságastit»*
- ◆ Gávnnit ræjdojt majt sån dábddå.
Buojkulvis: *Lågå girjev ietjá máná birra guhti aj vájvástuvvá, ja ane subttasav ålgonn ságastallamij mánájn suv hásstalusáj birra mahkkulime hárráj.*
- ◆ Gehtja gávnnuji gus NIFS bájkálasj siebre (doarjjajuogos sidjij gudi mahkkuli) dåppe gånna dân åro. Dát máhtta liehket jasska sadje gånna bæssá iehtjádij ságastit mahkkulime birra.

Oajvvadusá logopedaj:

- ◆ Gatjadalá rahpasit váj ságastallam mahkkulime birra jáhtuj bohtá. Buojkulvissaj: *“Diedá gus manen muv guossen la uddni?”*
- ◆ Gatjåda majt diehtá mahkkulime birra ja sidá mánáv ietjas definisjåvnåv buktet. Doajmma: *ane guoros åjålviskårtav bohtte bielen ja gåhtjo mánáv javllat vihtta dinga majt mahkkulibme sunji merkaj.*
- ◆ Barggat daj åsij hålas ma mánáj li åjnnaabmusa.
Buojkulvis: *Gatjåda mánås makkir åvkev sihtå logopedatijmajs. Sihtå gus mánå konrollav mahkkulime badjel? Sihtå gus mánå ienebut jáhtuj bohtet hålajn? Sihtå gus mánå ságastimvædtsagav adnet vissa dilijn? Ulmme I logopedtijma galggi liehket hávsskes muossådibmen sunji guhti mahkkul, ja dav bierru tijmajn vuorodit.*

Majt mahkkulibme dunji merkaj? Tjállela vihtta ássje

Majt logopeda dahká?

leivvi suv guhti sihtá viehkev
mahkkulimijn

Buktá rádiijt ja oajvvadusájt
guládallama birra

Gánná barggá?
-skávlán ja mánáigården
-skihppijvieson
-ållessjattukåhpadosán
- PPD (pedagogihkalasj
pskolåvgålasj dievnastusán)

Barggá sihke mánáj ja
ållessjattugij!

Dáv logopeda siegen dagá:
-ståga ja spela
- girjiit lågå ja gávåjt gehtjada
-sågastihhte

Manen birri logopedas
viehkev oadtjot?
- sån iehtjádijs berus
-sihtá viehkedit duv guhti
gielajn ja/jali hálajn ratjá
-suv lunna bæssá ietjas dábdoj
birra ságastit

Ieŋŋilsij gåhtjoduvvá
Speech Therapist jali SLPs

Hárddemav ja givsedimev giehtadallat

Muhttijn nágina iehtjádijt hárdði danen gá e dádjada manen li ietjálágátja. Hárddeduvvat máhtta liehket lássát ja ij la ber diehtet majt máhtá vásstedit. Dála li nágina oajvvadusá majt máhtá vásstedit gá mahkkulime diehti duv hárdði

Tjelggi: Ihkap viehket jus tjelggi manen dán ietjáláhkáj sáhkada ja dat ij la duv vihke. Ihkap ælla iejvvim soabmásv guhti mahkkul, ávddåla. Jus mahkkulime birra giehto de ihkap iehtjåda e hárddeduvå mahkkulime diehti boahhteåjggå?

Javla sáddnåv: Dibde suv diehtet hådjåna gå soames duv hárddå mahkkulime diehti. Gå subtsasta jur gåktu dán dav våseda de dat nubbe dådjat mahkkulibme ij la mige mav tåjmon adnå.

Gårveda: Logopeda siegen máhtå gåvnnat ietjå vuogijt gåktu vásstedit gå soames hárddå jali gatjåt manen dán sáhkada dagu sáhkada.

Juogadit: Ale balå sågastimes rádnajn, æjgådij, åhpaddijjn jali logopedajn dakkir gåssjelisvuodaj birra ma dujna li ietjå mánåj. Ihkap duv dille bárrån jus iehtjådjij sågasta dán birra.

Galga val diehtet: Våjku man våjvve l hárddeduvvat, de la OK liehket guhti dán la. Juohkkahattjan la juoga mij sijåv vehi ietjålågåtjin dahká.

Gjttto:

Glenn Weybright ja Dr. Jennifer Larsen
dårja åvdås dájna subttasijjn. Sihtap aj gjtttet Sarah
Cabalka daj tjáppa gávåj åvdås.